

SÖKANDE

Asfaltsbolaget Sverige AB, 556654-9944

Ombud: Advokat Jessica Ekmark och bitr. jurist Viktor Hård af Segerstad
AG Advokat KB

MOTPART

Växjö kommun, Tekniska Förvaltningen, 212000-0662

Ombud: Magnus Bengtsson
Växjö kommun, Juridiska enheten

KONKURRENSVERKET	
2019-05-24	
Ans	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudet från Asfaltsbolaget Sverige AB inte ska förkastas på den grunden att det är onormalt lågt.

YRKANDEN M.M.

Växjö kommun har genomfört en upphandling avseende ramavtal för asfaltsbeläggning (Entreprenad Asfalt TN 2018-00319). Entreprenaden avser beläggningsarbeten avseende både underhålls- och nybyggnadsbeläggningar inom Växjö kommuns väghållningsområde. Upphandlingen har genomförts som öppet förfarande enligt LOU där avsikten har varit att teckna ramavtal med en leverantör. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet i förhållandet till pris avsågs att antas, det vill säga det anbud med lägst totalsumma på prissatt mängdförteckning. Vid anbudstidens utgång hade fyra anbud inkommit. I tilldelningsbeslut den 17 december 2018 beslutade

Växjö kommun att anta anbudet som lämnats av Peab Asfalt AB. Av utvärderingsredogörelsen framgår att Växjö kommun har förkastat Asfaltsbolaget Sverige AB:s anbud då detta enligt 16 kap. 7 § LOU förefaller vara ett onormalt lågt anbud.

Asfaltsbolaget Sverige AB (Asfaltsbolaget) yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudet från Asfaltsbolaget inte ska förkastas på den grund att det är onormalt lågt. Om förvaltningsrätten ändå gör bedömningen att Växjö kommun har haft rätt att förkasta Asfaltsbolagets anbud görs i andra hand gällande att upphandlingen ska göras om till följd av brister i upphandlingsdokumenten.

Växjö kommun (kommunen) bestrider bifall till Asfaltsbolagets yrkande.

Vad parterna anför

Asfaltsbolaget

Kommunen har i strid med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i 4 kap. 1 § LOU förkastat Asfaltsbolagets anbud utan att skäl att förkasta anbudet har förelegat. Asfaltsbolagets anbud är inte onormalt lågt. Under alla förhållanden har en fullgod förklaring lämnats till det offererade priset och förutsättningar att förkasta anbudet har därför saknats. I andra hand görs gällande att upphandlingen ska göras om till följd av brister i upphandlingsdokumenten. Asfaltsbolaget har lidit eller riskerat lida skada till följd av kommunens överträdelse av LOU varför grund för ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU föreligger.

Ersättningsformen är i första hand fast pris enligt avtalad prislista. I upphandlingen efterfrågades en prissatt mängdförteckning där anbudsgivarna skulle lämna å-priser avseende i mängdförteckningen angivna poster.

Angivna á-priser har vid utvärderingen multiplicerats med fiktiva mängder som framgår av mängdförteckningen. Summan av respektive post i mängdförteckningen har sedan legat till grund för utvärderingen.

Entreprenören är skyldig att utföra alla arbeten som framgår av mängdförteckningen och avtalshandlingarna i övrigt. Det finns ingen möjlighet för entreprenören att neka till att utföra sådana arbetsmoment som måhända inte är lönsamma på grund av prissättningen och istället endast utföra de lönsamma arbetsmomenten.

Av AFB.31 "Anbuds form och innehåll" framgår ett antal begränsningar rörande hur anbudsgivarna får offerera priser. Där framgår att samtliga priser i mängdförteckningen ska vara för sig överstiga noll kronor samt att ett á-pris för ett större mängdintervall i mängdförteckningen inte får vara högre än ett á-pris för ett mindre mängdintervall. Vidare framgår att avsaknad av fullständigt ifyllt mängdförteckning medför att anbudet förkastas.

Asfaltsbolaget har under fem års tid haft det tidigare avtalet med kommunen avseende beläggningsarbeten och har således omfattande erfarenhet av förhållandena inom kommunens väghållningsområde och kommunen som beställare. Av Asfaltsbolaget har det bedömts vara av stor vikt att erhålla det aktuella kontraktet och bolaget har därför gjort sitt yttersta för att erbjuda konkurrenskraftiga anbudspriser i upphandlingen utan att på något sätt överträda de begränsningar som har angetts i förfrågningsunderlaget rörande hur prissättning ska ske. Asfaltsbolagets prissättning har gjorts efter noga ekonomiska överväganden och som alltid vid anbudsgivning, med ett visst mått av medvetet risktagande.

Kommunen konstaterade i en fråga via "Frågor och Svar" till Asfaltsbolaget att 30 av de cirka 90 prissatta posterna i mängdförteckningen var angivna till ett pris om en krona och begärde en förklaring till den låga prissättningen.

Asfaltsbolaget lämnade som svar en utförlig förklaring till kommunen och erbjöd sig att lämna ytterligare beskrivningar och än mer utförliga svar vid behov. Kommunen återkom med en fråga och förklarade att flera av de låga prissatta posterna var "självbärande" i sitt utförande och kan bli aktuella att avropa enskilt. Kommunen bad därför om en särskild förklaring i förhållande till tre särskilda poster och krävde svar redan dagen därpå. Asfaltsbolaget svarade än mer utförligt på denna fråga och har bl.a. angett att Asfaltsbolaget ser hela entreprenaden som en helhet där vissa poster kan komma att innebära ett underskott medan andra kan ge ett överskott under ramavtalets löptid. Asfaltsbolaget angav vidare att bolaget utifrån sin kvalificerade erfarenhet gjort bedömningar utifrån avtalshandlingarna och delvis tillämpat ett medvetet risktagande för att åstadkomma en så låg anbudssumma som möjligt. Asfaltsbolaget har i svaret också bl.a. förklarat sin prissättning i förhållande till de tre specifikt ifrågasatta posterna och dessutom angett att angivet pris för arbete kommer att gälla i enlighet med förfrågningsunderlaget. Att flera positioner i ramavtalet är självbärande och kan avropas enskilt medför inte att Asfaltsbolaget och övriga anbudsgivare har saknat möjlighet att se ramavtalet som en helhet vid prissättningen.

Kommunen har inte visat att Asfaltsbolagets förklaringar och överväganden skulle sakna affärsmässighet eller ge befogad anledning att anta att det låga anbudet skulle leda till leveransvägran eller på annan grund leda till att upphandlingen inte skulle få avsett resultat.

Det är kommunen som har bevisbördan för att Asfaltsbolagets anbud är onormalt lågt. Kommunen påstår att det finns risk för att framtida arbeten inte kommer till utförande. Motiveringen är dock knapphändig i förhållande till hur kommunen kommit fram till denna slutsats. Kommunen anger sig ha svårt att förutse fördelningen av volymer och anger att priset sett till enskilda positioner förefaller vara onormalt lågt. Vidare framgår av

kommunens svar rena spekulationer. Kommunen anger att de ser som troligt att Asfaltsbolaget skulle begå avtalsbrott genom att omförhandla priserna i strid mot avtalet och vägra utföra arbeten. Det ska här särskilt noteras att Asfaltsbolaget utfört beläggningsarbeten åt kommunen under de senaste fem åren och inte begått något avtalsbrott gentemot kommunen. Varför det enligt kommunen skulle vara troligt att Asfaltsbolaget begår avtalsbrott i aktuell upphandling saknar grund.

Asfaltsbolagets priser grundar sig på kommersiella överväganden och lång erfarenhet av Växjö kommun som kund. Konkurrensen om avtal av aktuellt slag är hård och Asfaltsbolaget har därför därtill pressat sina marginaler. Asfaltsbolaget har en årlig omsättning om över 300 miljoner kronor och har under de senaste åren gjort ett samlat positivt resultat. Med en stark ekonomi och ett betydande positivt resultat under de senaste räkenskapsåren saknas anledning att befara att Asfaltsbolaget inte skulle kunna ha förmåga att fullgöra avtalet i enlighet med avtalade villkor. Även om bolaget mot förmodan skulle gå med viss förlust enligt ramavtalet har bolaget tillräckligt goda marginaler för att kunna betala lön och fullgöra sina övriga förpliktelser på ett sätt som är förenligt med lag och avtal.

Det måste rimligen ankomma på den upphandlande myndigheten att på ett tydligt sätt formulera den begäran om förklaring som riktas till en anbudsgivare som har lämnat ett pris som myndigheten anser vara onormalt lågt för att anbudsgivaren ska ha möjlighet att på ett fullständigt och ändamålsenligt sätt förklara hur anbudet är allvarligt menat. Listan i 16 kap. 7 § LOU angående vad en förklaring kan avse är inte uttömmande vilket medför att en leverantör kan inkomma med de förklaringar denne anser vara lämpliga, och en upphandlande myndighet kan således inte på egen hand fastställa vilka omständigheter som är relevanta och ska beaktas innan ett anbud som framstår som onormalt lågt förkastas. Om en upphandlande myndighet

underlåter att beakta en förklaring innebär det att den inte uppfyller kravet på ett kontradiktoriskt förfarande. Mot bakgrund av hur kommunen har framställt begäran om förklaring till bolagets prissättning samt mot bakgrund av hur bolagets förklaringar har bemötts av kommunen har kommunen inte uppfyllt det kontradiktoriska förfarande som framgår av 16 kap. 7 § LOU. Det ska även noteras att Asfaltsbolaget erbjöd kommunen att träffas för en genomgång av förfrågningsunderlaget och á-prislistan i sin helhet. Kommunens kommunikering har inte skett i enlighet med 16 kap. 7 § LOU. Till följd av denna brist i förhållande till det kontradiktoriska förfarandet har Asfaltsbolaget frångått möjligheten att på ett fullständigt och ändamålsenligt sätt förklara hur anbudet är allvarligt menat. Asfaltsbolaget har riskerat att lida skada på grund av att det kontradiktoriska förfarandet som framgår av 16 kap. 7 § LOU inte har följts, vilket utgör en självständig grund för förvaltningsrättens ingripande i upphandlingen i enlighet med 20 kap. 6 § LOU.

Kommunen tilldelade Peab Asfalt AB kontraktet. Peabs anbudspris var 19 490 835 kr. Asfaltsbolagets anbudspris var 13 498 995 kr och är således det anbud med lägst anbudspris. Asfaltsbolagets anbud är ca 30 procent lägre än det antagna anbudet. Givet Asfaltsbolagets naturliga konkurrensfördelar och goda kännedom om det aktuella väghållningsområdet är det helt rimligt att Asfaltsbolaget har kunnat lämna ett anbudspris som är ca 30 procent lägre än det näst lägsta anbudet, som kommunen tilldelat uppdraget.

Eftersom Asfaltsbolaget lämnat anbudet med lägst anbudssumma har bolaget enligt nuvarande tilldelningsbeslut förlorat kontraktet som en direkt följd av kommunens upphandlingsbrister. Om Asfaltsbolaget inte felaktigt hade förkastats vid prövningen av anbudet hade Asfaltsbolaget tilldelats kontraktet. Asfaltsbolaget har således lidit eller riskerat lida skada till följd av kommunens överträdelse av upphandlingsregelverket.

I andra hand görs gällande att upphandlingen ska göras om till följd av brister i upphandlingsdokumenten. Upphandlingsdokumenten i en ramavtalsupphandling måste innefatta en uppgift om maximal kvantitet och när denna kvantitet har avropats har ramavtalet inte längre någon verkan. En myndighet får upphandla för egen räkning och då inkludera också andra specifikt angivna upphandlande myndigheter. Upphandlingsdokumentet måste dock redovisa den kvantitet som kan komma att bli aktuell för avrop från dessa andra aktörer. Av upphandlingsdokumenten i kommunens upphandling framgår inte någon sådan kvantitet varför upphandlingsdokumenten strider mot LOU även på denna grund.

Upphandlingsdokumenten brister i transparens, förutsebarhet och öppenhet i förhållande till det upphandlade ramavtalets omfattning och volymer. Av AFA.12 framgår att Södra Smålands Avfall & Miljö AB (SSAM), Växjö Energi AB (VEAB) samt enskilda vägsamfälligheter ska vara avropsberättigade från ramavtalet utöver Växjö kommun. Hur stora volymer som SSAM, VEAB samt de enskilda vägsamfälligheterna kommer att avropa framgår dock inte av upphandlingsdokumenten som även i övrigt är otydligt utformade när det kommer till hur stora volymer som kommer att avropas. Asfaltsbolaget har lidit eller i vart fall riskerat att lida skada till följd av bristerna i upphandlingsdokumenten. Skäl för förvaltningsrättens ingripande i upphandlingen i enlighet med 20 kap. 6 § LOU föreligger därför i vart fall på denna grund.

Kommunen

Kommunen ser stor risk att framtida arbeten inte kommer att bli utförda. Asfaltsbolaget anger att man ser entreprenaden som en helhet, att man räknar hem lågt satta priser på andra poster. Kommunen upphandlar ett ramavtal som löper upp till fyra år framåt i tiden. Ramavtalet är ytterst svårt att förutse i fördelning av volym och poster då det beror på framtida kommunala budgetar och planer samt statliga bidrag. Asfaltsbolaget har

under frågor och svar hänvisat till helheten på kontraktet. Kommunen har all respekt för affärsmässiga överväganden. Flera av de poster som har ifrågasatts av kommunen är av sådant slag att de är självbärande i sitt utförande och kan bli aktuella att avropa enskilt. I och med detta faller Asfaltsbolagets argumentation.

Som exempel kan anges att Asfaltsbolaget lämnat anbud om 1 kr/h för hjulburen grävmaskin 12-16 ton inkl. förare. Genomsnittligt pris för övriga anbudsgivare är 824 kr/h. Kommunens befintliga maskinavtal är på 720 kr/h. Asfaltsbolagets anbud innebär vid avrop av hjulburen grävmaskin om 800 timmar med offererat anbud på 1 kr/h att det ger bolaget totalt 800 kr. Snittet på övriga anbudsgivare är 824 kr/h, vilket innebär att de erhåller 659 200 kr.

Avseende läggning av "asfaltcigarr" så har Asfaltsbolaget offererat denna tjänst för 1 kr/löpmeter. Genomsnittspris för övriga anbudsgivare är 143,6 kr/löpmeter. Enkel ytbehandling kategori B på bitumenbundet underlag har bolaget offererat 1 kr/kvadratmeter medan genomsnittspriset för övriga anbudsgivare är 24 kr/kvadratmeter. Ytbehandling kategori B 50 000 kvm, enligt Asfaltsbolagets anbud blir 50 000 kr, snitt för övriga $50\,000 \times 24 = 1\,200\,000$ kr. Slitlager kategori B 0,8 m 100 000 kvm ger enligt Asfaltsbolagets anbud 100 000 kr, snitt för övriga anbudsgivare är $100\,000 \times 155,6 = 15\,560\,000$ kr.

Ovanstående är fullt rimliga avrop var för sig och under sådana förutsättningar kan Asfaltsbolaget rimligen inte fullgöra vare sig kontrakt eller åtaganden vad gäller arbetsmiljö och skatt. Således onormalt lågt. I första exemplet har övriga anbudsgivare i snitt lämnat ett pris som är ca 80 000 procent högre givet 100 timmars avrop. Eller, uttryckt på annat sätt, så har bolaget lämnat en rabatt på ca 99 procent.

Anbudsgivaren synes förutsätta att kommunen ska göra vissa typer av avrop och att det således är fråga om gungor och karuseller där det ska göras förluster på vissa poster och vinster på andra. Detta är en slutsats som helt saknar grund i såväl anbudsunderlag som empiri. Asfaltsbolagets risktagande är oacceptabelt eller så bygger det helt enkelt på en stor missuppfattning om vad kommunen efterfrågar. Asfaltsbolaget saknar insikt i hur avrop kommer att ske och avrop enligt ovanstående kan rimligen inte medföra annat än att bolaget riskerar att hamna på obestånd och/eller inte kan fullgöra sina åtaganden. Kommunen måste säkerställa att leverantörer är seriösa och bedriver en verksamhet som kan överleva på sikt. Asfaltsbolagets anbud och offererade priser saknar helt förankring i vad som erbjuds på marknaden, varför kommunen äger rätt att förkasta deras anbud som onormalt lågt.

Kommunen har ingen möjlighet att bevisa hur Asfaltsbolaget har möjlighet att betala rimliga löner och fullgöra offentligrättsliga skyldigheter. Inte heller om bolaget gör vinst eller inte. Men det torde stå uppenbart för var och en att en hjulburen grävmaskin med personal inte kan bära sig mot ersättning om en krona per timma. Att ett avtal innehåller olika delar ifrågasätts givetvis inte men priser på en post på detta sätt är ett orimligt lågt anbud. Asfaltsbolaget har ingen särskild möjlighet att överblicka vad som ska avropas jämfört med andra anbudsgivare. Kommunen kan dock överblicka och därmed bedöma att det är osannolikt att bolaget kommer att kunna fullgöra sina åtaganden gentemot kommunen med de priser som bolaget har lämnat i sitt anbud.

Upphandlande myndighet måste ha en betydande frihet i att avgöra vilka aktörer som lämnar rimliga anbud och kan fullgöra ett kontrakt. Detta ska inte behöva hanteras under själva avtalet under återopande av kontraktuella rättigheter såsom viten, hävning eller motsvarande.

Kommunen har gett bolaget tillfälle att yttra sig vid inte mindre än två tillfällen och har därvid ställt frågor utifrån underlaget, bolagets anbud och hur bolaget ska kunna fullfölja sina åtaganden. Kommunen har inte bedömt bolagets förklaringar som nöjaktiga utan valt att förkasta anbudet såsom onormalt lågt. Ett åsidosättande av det kontradiktoriska förfarandet är det inte fråga om. Tvärtom har kommunen till fullo följt vad som kan krävas av en upphandlande myndighet. Att kommunen skulle ha ställt ytterligare frågor eller dessutom haft ett möte med bolaget är inget som krävs enligt LOU.

Kommunen har angett vilka som är avropsberättigade och beräknad volym under ramavtalstiden om 25 MSEK årligen, se AFA.21. Denna volym kan då inte överskridas utan utgör taket för ramavtalet totalt sett. Upphandlingsunderlaget strider inte mot LOU på sätt Asfaltsbolaget gör gällande.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

I 20 kap. 6 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Av 16 kap. 7 § LOU framgår att om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset

eller kostnaden. Myndigheten ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter.

Förvaltningsrättens bedömning

En upphandlande myndighet har möjlighet att förkasta ett onormalt lågt anbud. Om myndigheten anser att ett anbud förefaller onormalt lågt och därför överväger att förkasta detta, inträder en skyldighet för myndigheten att undersöka det låga anbudet. Bestämmelserna avser att förebygga att myndigheter ingår kontrakt när det finns en inte obetydlig risk för att leverantören inte kommer att utföra hela eller delar av arbetet i enlighet med kontraktet.

Den generella utgångspunkten vid bedömning av anbudspriser är att leverantören, baserat på företagsinterna överväganden, själv har att avgöra vilka priser bolaget kan och vill offerera i en specifik upphandling. En definition av begreppet onormalt lågt anbud finns varken i LOU eller i det bakomliggande direktivet och Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att det ankommer på den upphandlande myndigheten att i varje enskilt fall bedöma denna fråga inom det handlingsutrymme som reglernas utformning ger (se HFD 2016 ref. 3 I).

Av utredningen i målet framgår att Asfaltsbolagets anbud är ca 30 procent lägre än det vinnande anbudet, totalt sett. För specifika poster har Asfaltsbolaget angett priset 1 kr när konkurrenterna angett ett betydligt högre pris. Kommunen har därför enligt förvaltningsrättens mening haft skäl att undersöka det låga priset och begära en förklaring avseende detta. Kommunen har, innan bolagets anbud förkastades, vid två tillfällen begärt en förklaring avseende den låga prissättningen från Asfaltsbolaget. Asfaltsbolaget har i målet gjort gällande att det kontradiktoriska förfarandet som framgår av 16 kap. 7 § LOU inte har följts. Förvaltningsrätten delar inte denna uppfattning.

Asfaltsbolaget har i målet gjort gällande att anbudet inte är onormalt lågt och till stöd för att anbudet är allvarligt menat anfört bl.a. att Asfaltsbolaget under fem års tid har haft det tidigare avtalet med kommunen avseende beläggningsarbeten och därför har omfattande erfarenhet av förhållandena inom kommunens väghållningsområde och kommunen som beställare, att Asfaltsbolagets prissättning har gjorts efter noga ekonomiska överväganden och med medvetet risktagande, att Asfaltsbolaget ser hela entreprenaden som en helhet där vissa poster kan komma att innebära ett underskott medan andra kan ge ett överskott under ramavtalets löptid, att Asfaltsbolaget utfört beläggningsarbeten åt kommunen tidigare och inte begått avtalsbrott samt att Asfaltsbolaget har en årlig omsättning om över 300 miljoner kronor och att det med en stark ekonomi saknas anledning att befara att Asfaltsbolaget inte skulle kunna ha förmåga att fullgöra avtalet i enlighet med avtalade villkor.

Förvaltningsrätten anser att de omständigheter som redovisats ger stöd för att det låga anbudspriset är en följd av såväl affärsstrategiska som företags-specifika överväganden och att det inte föreligger grund för slutsatsen att anbudet, trots att det förefaller lågt, inte är allvarligt menat. Förvaltningsrätten anser vidare att Asfaltsbolaget har haft fog för att räkna hela upphandlingen som en helhet där vissa poster kan ge ett underskott medan vissa andra ett överskott. Kommunen har enligt förvaltningsrättens mening inte förmått visa att Asfaltsbolaget offererade pris är så lågt att dess seriositet kan ifrågasättas. Det har inte framkommit uppgifter i målet om att Asfaltsbolagets förklaringar och överväganden skulle sakna affärsmässighet eller ge befogad anledning att anta att det låga anbudet skulle leda till leveransvägran eller på annan grund leda till att upphandlingen inte får avsett resultat.

Kommunen har således inte haft fog för att med stöd av 16 kap. 7 § LOU förkasta Asfaltsbolaget anbud. Åtgärden har medfört att Asfaltsbolaget lidit eller riskerat att lida skada. Upphandlingen ska därför rättas på så sätt att Asfaltsbolagets anbud inte ska förkastas på den grunden att det är onormalt lågt.

Asfaltsbolaget har, för det fall förvaltningsrätten skulle göra bedömningen att Växjö kommun har haft rätt att förkasta Asfaltsbolagets anbud, i andra hand gjort gällande att upphandlingen ska göras om till följd av brister i upphandlingsdokumenten. Vid denna utgång saknas skäl för förvaltningsrätten att pröva de övriga grunder för ingripande enligt LOU som Asfaltsbolaget har gjort gällande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-05)

Per Hansson
rådman

Föredragande: Susanne Rehnström

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

